

Uchwała Nr
Rady Gminy Kluczewsko
z dnia

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie
Gminy Kluczewsko na lata 2026-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 1153 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.), uchwała, się co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kluczewsko na lata 2026 – 2028, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kluczewsko.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

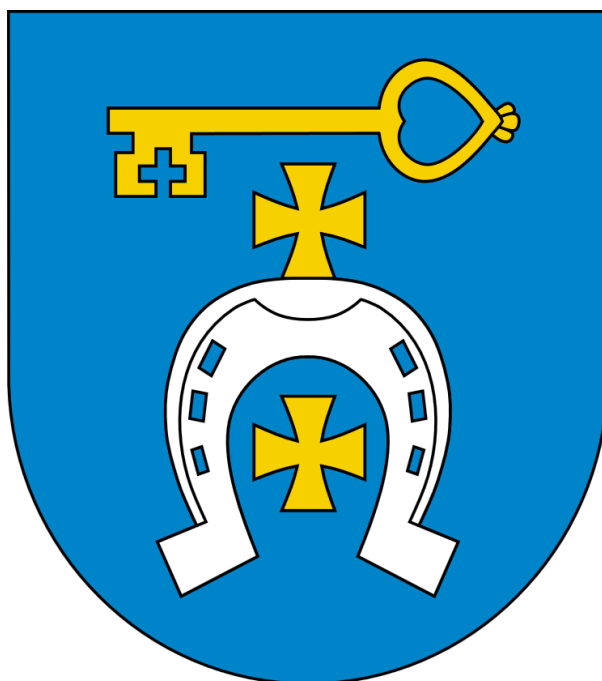
**UZASADNIENIE do uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania
Rodziny w Gminie Kluczewsko na lata 2026-2028**

Zgodnie z zapisami art. 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020.821) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 179 pkt. 1 cytowanej ustawy.

Celem programu jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodzin i dzieci oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka. Zakłada się w szczególności wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną mających na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnej rodzinie lub jego powrotu do rodziny. Program ustala zadania, które realizować będą wyznaczone podmioty w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, tj. min. Ośrodek pomocy społecznej, szkoły, sądy, policja. Program opracowano na lata 2026 – 2028. Mając na względzie powyższe - podjęcie w/w uchwały jest konieczne i w pełni uzasadnione

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Kluczewsko
z dnia.....*

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA TERENIE GMINY KLUCZEWSKO
NA LATA 2026-2028**

Kluczewsko 2026 rok

Spis treści

1. Wstęp:	3
3. Podstawy prawne do realizacji programu:	6
4. Diagnoza demograficzno - społeczna Gminy Kluczewsko:	7
5. Analiza SWOT:	10
6. Cele programu:	12
7. Adresaci programu:	16
8. Realizatorzy programu:	17
9. Źródła finansowania:	18
10. Przewidywane efekty:	18
11. Promocja programu:	19
12. Monitoring i ewaluacja:	19
13. Podsumowanie:	19

1. Wstęp:

Rodzina jest pierwszym i zarazem najważniejszym środowiskiem życiowym człowieka. Stanowi ona integralną część społeczeństwa. W rodzinie człowiek nabywa różnych umiejętności, kształtuje swoją osobowość, uczy się norm i wartości. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która zaspakaja jego potrzeby, otacza miłością i zapewnia poczucie bezpieczeństwa. To rodzina jest dla dziecka naturalnym miejscem wychowawczym. Procesy urbanizacji, industrializacji i migracji znacząco zmieniły życie rodziny oraz społeczeństwa. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób funkcjonowania. Wykształcił się styl partnerski, małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobiety - matki podejmują pracę zawodową, dążą do niezależności. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowaniu dzieci oraz dbaniu o dom. Natomiast mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale bardziej angażują się w prace domowe, w opiekę i wychowanie dzieci.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńcze - wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego. Dużym niepokojącym zjawiskiem wśród dzieci i młodzieży jest uzależnienie od telefonów i komputerów. Często żyjących w wirtualnym świecie, nie potrafią odnaleźć się w otaczającej rzeczywistości przez co wymagają dodatkowego wsparcia i zrozumienia.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny dorosłych, także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc. Często jest tak, iż problemy występujące w rodzinie są złożone. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przewyżnianiu istniejących dysfunkcji. Rodzina dysfunkcyjna uzyskując specjalistyczną pomoc jest w stanie poprawić swoją sytuację. Pozostawienie takiej rodziny bez pomocy i wsparcia może skutkować różnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Najważniejszym elementem

wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Dziecko oraz rodzina wymagają szczególnej uwagi, wsparcia i ochrony. Prawidłowo działająca rodzina stanowi naturalne, niezastąpione środowisko dla harmonijnego rozwoju dziecka. To właśnie w rodzinie zainicjowane zostają procesy determinujące właściwe funkcjonowanie całego społeczeństwa. Rodzina jest instytucją, która formuje tożsamość jednostki oraz kształtuje jej postawy. W jej ramach wykształca się hierarchia wartości, kodeks norm etycznych, a także fundament moralny dzieci i młodzieży. Jedynie rodzina, funkcjonująca w sposób optymalny, jest w stanie wychować młode pokolenie, które będzie posiadać silne poczucie własnej wartości, aspiracje, zdolność do empatii oraz predyspozycje do tworzenia kolejnych prawidłowo działających komórek społecznych. Rodzina powinna stanowić dla każdego człowieka ostateczną przystań, oazę i wzorzec wskazujący właściwą ścieżkę. Jest ona kluczowym elementem w formowaniu postaw oraz nadawania sensu istnienia człowieka. Zdarza się jednak, że na jej prawidłowe funkcjonowanie wpływają różnorodne czynniki, których oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną. W takiej sytuacji rodzina traci zdolność do wypełniania swoich obowiązków wobec dzieci i nie jest w stanie efektywnie rozwiązywać swoich problemów oraz przezwyciężać kryzysów.

Rozpad rodziny, problemy wychowawcze, utrata poczucia bezpieczeństwa oraz nasilające się konflikty przyczyniają się do wzrostu negatywnych zjawisk społecznych, które wymagają interwencji zewnętrznej oraz zaangażowania zasobów społecznych. Długotrwałe trwanie rodziny w stanie kryzysu może prowadzić do zerwania więzi rodzinnych i w konsekwencji do konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Problemy, z jakimi zmagają się rodziny, często mają złożony charakter, co wymaga zastosowania interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań przez wszystkie instytucje wspierające dziecko. Kluczowe jest zapewnienie rodzinom odpowiedniego wsparcia, aby mogły one prawidłowo pełnić swoje funkcje. Osłabienie rodziny, zarówno w kontekście materialnym, jak i emocjonalnym, wymaga stanowczej interwencji ze strony państwa. Wszystkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny muszą być skoordynowane i dostosowane do potrzeb poszczególnych jej członków. Najważniejsze jest, aby pracować z rodziną w jej naturalnym środowisku, oferując różnorodne formy wsparcia bez konieczności rozdzielania jej członków. Wsparcie instytucjonalne powinno koncentrować się na pomocy w odzyskaniu przez rodzinę zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Gmina Kluczewsko od lat prowadzi działania wspierające rodziny zmagające się z trudnościami. Jednakże, z uwagi na rosnące zagrożenia, konieczna jest dalsza realizacja programu wspierania rodziny, która stanowi

fundament dla rozwoju młodego pokolenia i jego prawidłowego wychowania. W związku z tym wspieranie rodziny, szczególnie w sytuacjach kryzysowych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia stabilności społecznej oraz prawidłowego rozwoju najmłodszych członków społeczeństwa. W tym kontekście, na poziomie lokalnym niezwykle istotną rolę odgrywa polityka prorodzinna realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego.

2. Uzasadnienie kontynuacji programu:

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Niniejszy Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Kluczewsko w latach poprzednich. Ustawa ta została uchwalona z powodu szczytnych przesłanek, tak jak głosi preambuła w niej zawarta: *Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.*¹

Program skierowany jest do wszystkich rodzin z terenu Gminy Kluczewsko, w tym szczególnie rodzin, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, mają szczególne potrzeby, rodzin wielodzietnych. Nadrzędnym celem programu jest dbanie o dobro rodziny.

W świetle założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Kluczewsku, placówek oświatowych, służby zdrowia, Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Kluczewsko,

¹ Preambuła Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej

Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kluczewsku, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej we Włoszczowie, Policji i Sądu.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Należy jednoznacznie zaznaczyć, iż asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu obowiązków jak i również podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodziny bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

3. Podstawy prawne do realizacji programu:

Realizując Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kluczewsko na lata 2026 – 2028 należy brać pod uwagę następujące akta prawne:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 49 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 1214 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 1673);

- Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 1251);
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 1939);
- Ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. .Dz.U. z 2025r. poz. 1153 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 2809 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 978 z późn. zm.).
- Ustawę z dnia 4 listopad 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2024r. poz.1829).
- Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Kluczewsko
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kluczewsko na lata 2021-2027

4. Diagnoza demograficzno - społeczna Gminy Kluczewsko:

Gmina Kluczewsko to gmina wiejska o powierzchni 136,9 km², w skład której wchodzi 27 sołectw. Położona jest w obrębie Wyżyny Środkowo – Małopolskiej w północno - zachodniej części województwa świętokrzyskiego, równocześnie będąc najbardziej wysuniętą na północ gminą w powiecie włoszczowskim.

Według stanu na koniec 2025 roku Gminę Kluczewsko zamieszkiwało 5 065 mieszkańców, w tym 49,08 % stanowiły kobiety, zaś 50,92 % mężczyźni. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,91 %, osoby w wieku produkcyjnym 60,93 % oraz w wieku poprodukcyjnym 20,16 %.

Dane z 31.12.2025r. wskazują, iż stopa bezrobocia w Gminie Kluczewsko wynosiła ok. 2,29 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosiła 116, w tym 37,93% mężczyzn i 62,07% kobiet. Jest tu widoczny minimalny wzrost liczby osób bezrobotnych w porównaniu z rokiem 2024, gdzie liczba ta wynosiła 113. Z kolei w 2023 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wynosiła 112 osób w tym 34,82% stanowili mężczyźni, a 65,17% kobiety. Nadal jednak widoczna jest w tej grupie przewaga kobiet.

Jednakże bezrobocie nie jest jedynym problem naszej gminy, jest nim również problem alkoholizmu, który niejednokrotnie przyczynia się do stosowania przemocy

w rodzinie. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2025 przeprowadzonych zostało 50 interwencji domowych i wszystkie dotyczyły przemocy w rodzinie. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny. Celem głównym działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. W 2024 roku wpłynęło łącznie 10 „Niebieskich Kart” w 12 rodzinach. Dziewięć Kart zostało założonych przez policję, jedna karta przez pracownika socjalnego GOPS w Kluczewsku. Do grudnia 2025r. zostało założonych 8 „Niebieskich Kart” w 8 rodzinach. Wszystkie Niebieskie Karty zostały sporządzone przez funkcjonariuszy KPP we Włoszczowie w trakcie interwencji domowych. Z poprzedniego roku tj. 2024 kontynuowano procedurę Niebieskie Karty w 3 rodzinach. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się średnio co 2 miesiące lub częściej, jeśli zachodzi taka potrzeba - zazwyczaj 6 razy w roku.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2024 roku siedem osób zobowiązało się do poddania się leczeniu odwykowemu w placówce niestacjonarnej. Do końca grudnia 2025r. na skutek działań GKRPA w Kluczewsku 12 osób zobowiązało się do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego w placówce niestacjonarnej, w stosunku do 2 osób został złożony wniosek do Sądu o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w placówce stacjonarnej.

W 2024 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku objął szeroko rozumianym wsparciem 132 rodziny, w tym 40 rodzin z dziećmi. Pośród nich było 14 rodzin wielodzietnych i 11 rodzin niepełnych. Natomiast w roku 2025 pomocą objęto 88 rodzin, w tym 39 rodzin z dziećmi – wśród których było 16 rodzin wielodzietnych i 6 rodzin niepełnych.

Liczba rodzin, które korzystały ze świadczeń niepieniężnych w 2024r. wyniosła 32, natomiast 76 rodzin skorzystało ze świadczeń pieniężnych. W roku 2025 liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej nieznacznie spadła – ze świadczeń niepieniężnych skorzystały 30 rodzin, natomiast z świadczeń pieniężnych skorzystało 72 rodziny. Spośród rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej praktycznie każda rodzina kwalifikuje się i wymaga pomocy w postaci pracy socjalnej, ponadto wiele osób korzysta z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej. W 2024r. z pomocy wyłącznie w tej formie skorzystało 12 rodzin o łącznej liczbie osób w rodzinach 35, natomiast w 2025r. było to 46 rodzin o liczbie osób w rodzinach 119.

Najczęstsze powody korzystania ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczewsku:

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie	
	2024r.	2025r.	2024r.	2025r.
Ubóstwo	15	14	25	25
Bezrobocie	31	30	88	88
Niepełnosprawność	30	32	56	64
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	15	62	83
w tym wielodzietność	13	16	77	88
Długotrwała lub ciężka choroba	60	48	126	96
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	12	11	44	48
Alkoholizm	7	10	20	23

Źródło: opracowania własne

Z danych, które przedstawia powyższa tabela wynika, że w 2025 roku w stosunku do roku poprzedniego wzrosła liczba rodzin z problemem niepełnosprawności, potrzeby ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności a także liczba rodzin z problemem alkoholowym. Wskazuje to, iż w dalszym ciągu rodziny z terenu Gminy Kluczewsko wymagają wsparcia w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, poprzez wsparcie w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb, dążenie do życiowego usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem, zapewnienie godnych warunków życia oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu, co realizowane jest przez świadczenia, pracę socjalną i infrastrukturę socjalną.

Dane oświatowe wskazują, iż na terenie gminy funkcjonują 2 publiczne szkoły podstawowe. W roku szkolnym 2024/2025 do szkoły podstawowej w Kluczewsku uczęszczało 147 uczniów, zaś do przedszkola 61 dzieci. W szkole w Dobromierzu liczba uczniów w podstawówce wynosiła 191, natomiast liczba dzieci w przedszkolu stanowiła 80. Od 1 września 2020r. organem prowadzącym dla Zespołu Przedszkolno-Szkolnego w Komornikach jest Stowarzyszenie Wiejskie Wsi Komorniki „Nad Czarną. W roku szkolnym 2024/2025 do tej placówki uczęszczało 36 uczniów, zaś do przedszkola 23 dzieci. Przy szkołach działają świetlice szkolne, szkoły prowadzą również stołówki. Bardzo ważnym wsparciem w placówkach szkolnych jest obecność pedagoga szkolnego.

W roku szkolnym 2024/2025 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku finansował dożywianie w stołówkach szkolnych dla 48 uczniów. W tym 42 uczniów ze szkół podstawowych oraz 6 uczniów ze szkół ponadpodstawowych. Obecnie z dożywiania korzysta 41 uczniów ze szkół podstawowych i 5 uczniów ze szkół ponadpodstawowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku udziela również pomocy dla rodzin najuboższych w formie stypendium. W roku szkolnym 2024/2025 tą formą wsparcia było objętych 32 uczniów, w tym 21 uczniów szkół podstawowych i 11 uczniów szkół ponadpodstawowych.

Kolejną metodą pomocy udzielaną rodzinom jest objęcie ich wsparciem asystenta rodziny. Asystent to osoba, która pomaga i wspiera rodzinę w prawidłowym jej funkcjonowaniu. Celem jego pracy jest to, aby dana rodzina w przyszłości potrafiła samodzielnie poradzić sobie z różnymi problemami. Asystent jest także koordynatorem wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin w ramach Ustawy „Za życiem”, do tej pory na terenie Gminy Kluczewsko nie było rodziny korzystającej z tej formy pomocy w ramach w/w Ustawy. Rolą asystenta jest także pomoc rodzinom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Wtedy też praca asystenta z rodzicami jest ukierunkowana na działania, które mają na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej. W roku 2025 na terenie gminy Kluczewsko 4 dzieci przebywało w spokrewnionej rodzinie zastępczej, jedno dziecko z tej rodziny w roku 2024 osiągnęło pełnoletność i usamodzielniało się.

Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy, które są niezbędne dla rodzin znajdujących się w kryzysowej sytuacji. Posiadana wiedza dotycząca potencjału i dostępności usług daje możliwość formułowania celów i zadań umożliwiających zbudowanie spójnego systemu działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

5. Analiza SWOT:

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT. Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. W związku z opracowaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kluczewsko na lata 2026-2028 dokonano analizy SWOT w zakresie wsparcia rodziny. Poniższa tabela przedstawia mocne strony, słabe strony, szanse oraz zagrożenia w obszarze wsparcia rodziny.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii • Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej • Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego • Funkcjonowanie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Współpraca instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny • Dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej • Zatrudnianie asystenta rodziny • Dobrze rozwinięta sieć placówek szkolnictwa podstawowego, łatwy dostęp do edukacji • Zatrudnienie w placówkach oświatowych pedagoga • Funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej • Funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny • Dofinansowanie dożywiania w szkołach dla dzieci i młodzieży	• Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej • Niewystarczająca ilość propozycji spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży • Brak dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego na terenie Gminy • Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców • Brak mieszkań socjalnych • Występowanie zjawiska eurosieroctwa • Uzależnienia od alkoholu oraz długi okres oczekiwania na leczenie odwykowe
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej • Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Wprowadzenie usług świadczonych przez asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych • Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny • Realizacja programu Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej Realizacja programu Opieka wytechnieniowa	• Wzrost kosztów utrzymania rodziny • Emigracja zarobkowa rodziców • Wystąpienie zjawiska osłabienia więzi rodzinnych i autorytetu rodziny • Brak czasu rodziców dla dzieci • Występowanie zjawisk społecznie nieakceptowanych takich jak: agresja, przemoc, uzależnienie od alkoholu, uzależnienie od telefonu i Internetu • Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów Wypalenie zawodowe kadry pomocy społecznej

6. Cele programu:

Cele będą realizowane poprzez działania mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej. Niniejszy program ukierunkowany jest na zapewnienie kompleksowej opieki i wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami. Oczekiwanym efektem realizacji programu ma być szeroko rozumiana poprawa sytuacji dziecka i rodziny.

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kluczewsko na lata 2026 - 2028 jest: „Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”.

Dla osiągnięcia celu głównego określono cele szczegółowe:

1. Wsparcie rodzin zagrożonych lub będących w kryzysie, które wymagają interwencji oraz podejmowanie działań zapobiegających powstawaniu sytuacji kryzysowej.
2. Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego i stabilizacji.
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.
4. Wsparcie kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.

Realizacja programu:

Wsparanie rodzin zagrożonych lub będących w kryzysie, które wymagają interwencji oraz podejmowanie działań zapobiegających powstawaniu sytuacji kryzysowej				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji	Termin	Realizatorzy
1.	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/ rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc	Przyczyny udzielania pomocy Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Placówki oświatowe, Policja, GOZ w Kluczewsku

Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kluczewsko na lata 2026 - 2028

2.	Współpraca różnych podmiotów pracujących na rzecz wspierania rodziny (instytucje samorządowe, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, itp.)	Liczba podjętych interwencji Liczba osób objętych wsparciem Liczba instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Placówki oświatowe, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, kuratorzy, GOZ w Kluczewsku, UG w Kluczewsku
3.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu bądź odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko
4.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań mających na celu niwelowanie własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	Liczba osób, które podjęły terapię Liczba założonych Niebieskich Kart Liczba osób, które ukończyły terapię	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA
5.	Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbud. odpowiedniego środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dzieci do rodziny biologicznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Placówki oświatowe, PCPR we Włoszczowie
6.	Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny. W zależności od zdiagnozowanych potrzeb, zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Urząd Gminy w Kluczewsku
7.	Opracowanie i realizacja projektów, programów, kampanii profilaktyczno – edukacyjnych i terapeutycznych skierowanych do rodzin i dzieci	Liczba projektów, programów, kampanii Liczba rodzin/ osób uczestniczących	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Placówki oświatowe, GKRPA, ZI, GOZ w Kluczewsku, UG w Kluczewsku
8.	Organizowanie poradnictwa psychol., pedagog., prawnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych	Liczba zatrudnionych specjalistów, udzielonych porad Liczba rodzin w tym dzieci objętych pomocą	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Placówki oświatowe, GKRPA, UG w Kluczewsku

Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji	Termin	Realizatorzy
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	Liczba i formy udzielonej pomocy Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach, które są objęte pomocą Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej FEPŻ	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Urząd Gminy w Kluczewsku
2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w formie posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z posiłków	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Urząd Gminy w Kluczewsku
3.	Zapewnienie pomocy finansowej w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych	Liczba dzieci, którym przyznano stypendium szkolne oraz zasiłki szkolne	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Urząd Gminy w Kluczewsku
4.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych monitorowaniem	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Placówki oświatowe, GOZ w Kluczewsku
5.	Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko
6.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Urząd Gminy w Kluczewsku

Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kluczewsko na lata 2026 - 2028

7.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację, kulturę, zajęcia pozalekcyjne	Liczba zorganizowanych zajęć. Liczba dzieci uczestniczących	2026 - 2028	Placówki oświatowe, GKRPA, organizacje pozarządowe, Biblioteka
8.	Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS	Liczba rodzin objętych wsparciem	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców oraz podnoszenie jakości usług na rzecz wspierania rodziny				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji	Termin	Realizatorzy
1.	Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	Liczba rodzin przeżywających trudności	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko.
2.	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	Liczba osób, które podjęły terapię Liczba osób, które ukończyły terapię	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy Domowej w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	Liczba założonych Niebieskich Kart	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Zespół Interdyscyplinarny, Policja
4.	Udzielanie rodzinom pomocy finansowej	Liczba rodzin objętych pomocą	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Urząd Gminy w Kluczewsku
5.	Wpieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomagania rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych, kształtowania właściwych relacji rodzinnych	Liczba podjętych działań Liczba rodzin / dzieci objętych działaniami	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Placówki oświatowe, GKRPA, organizacje pozarządowe
6.	Udział pracowników socjalnych i asystentów rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną	Liczba szkoleń i konferencji	2026 - 2028	Pracownicy socjalni, Asystenci rodziny

7.	Szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba szkoleń i konferencji	2026 - 2028	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego
8.	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji	Liczba udzielonych informacji	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Placówki oświatowe
Wspieranie kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji	Termin	Realizatorzy
1.	Praca w środowisku rodzinnym	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny Liczba rodzin objętych pracą socjalną	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko
2.	Zapewnienie różnych form wsparcia dla rodzin	Liczba rodzin korzystająca z poradnictwa psychologicznego, prawnego, skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, GOZ w Kluczewsku
3.	Objęcie wsparciem finansowym rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem	Liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia 4000zł	2026 - 2028	GOPS Kluczewsko, Urząd Gminy w Kluczewsku

7. Adresaci programu:

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkujące teren Gminy Kluczewsko, w szczególności rodziny wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem, a także rodziny przeżywające różnego rodzaju trudności wymagające wsparcia ze strony specjalistycznych służb społecznych.

Rodzina to podstawowe środowisko rozwoju i funkcjonowania każdego człowieka. Rodzice to pierwsi nauczyciele dziecka, na których spoczywa obowiązek świadomego kształtowania

postaw, przekazywania systemu wartości i tradycji. Socjalizacja dziecka stanowi podstawę jego funkcjonowania w życiu, dlatego bardzo ważne jest zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju. Praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności społecznych. Działania skierowane są na zapewnienie dziecku bezpieczeństwa oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, by zapewnić optymalne warunki do prawidłowego rozwoju oraz podnieść jakości życia rodziny.

Program kierowany jest głównie do:

- rodzin niepełnych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnich matek,
- rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej

8. Realizatorzy programu:

Realizacja programu będzie możliwa dzięki utworzeniu systemu wsparcia obejmującego zaangażowanie i współpracę osób, instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, pomocy ze strony asystenta rodziny, organizowaniu poradnictwa specjalistycznego.

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku przy współpracy:

- Asystenta rodziny,
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (ZI),
- Komendy Powiatowej Policji we Włoszczowie (KPP),
- Placówek oświatowych z terenu Gminy Kluczewsko,

- Gminnego Ośrodka Zdrowia w Kluczewsku (GOZ),
- Gminnej Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Organizacje pozarządowe.

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się przede wszystkim dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

9. Źródła finansowania:

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą realizowane i wprowadzane etapowo, zgodnie z możliwościami finansowymi gminy. Środki pochodzić będą głównie z budżetu samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych. Cele ujęte w programie mogą być także finansowane z innych źródeł przewidzianych prawem.

10. Przewidywane efekty:

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- Stworzenie skutecznego wsparcia dla rodzin potrzebujących.
- Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich.
- Zwiększenie poczucia odpowiedzialności rodziców.
- Ograniczenie zjawiska patologii społecznej.
- Zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
- Podniesienie bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin.
- Ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji.
- Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej oraz reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dzieci do rodziny.
- Wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
- Rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

11. Promocja programu:

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kluczewsko na lata 2026-2028 będzie promowany poprzez:

- Umieszczenie w/w Programu na stronie internetowej
- Plakaty, ulotki
- Lokalne media

12. Monitoring i ewaluacja:

Monitorowaniem programu zajmować się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku na podstawie pozyskiwanych informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy uzyskiwanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań. Ocena skuteczności będzie dokonywana głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Program będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb w rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny.

13. Podsumowanie:

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczewsku w ramach swoich obowiązków podejmują działania mające na celu niesienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami. Są to rodziny wieloproblemowe, które nie radzą sobie z prawidłowym funkcjonowaniem w środowisku społecznym. Dlatego też praca z nimi wymaga od kadry pomocy społecznej pełnego zaangażowania w podejmowane czynności.

Gmina Kluczewsko od wielu lat realizuje działania służące rodzinom i dzieciom, pomagając im w różny sposób. Jednak, aby wzmocnić takie działania potrzebna jest skoordynowana pomoc, spójny system działań, który przywróci rodzinom umiejętności prawidłowego wypełniania przez nich funkcji. Ważne jest także podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie uwarunkowań i skutków dysfunkcji i promowanie stylu życia ukierunkowanego na rodzinę.

Program ten zakłada tworzenie sprzyjających warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin z terenu gminy Kluczewsko, poprawy jakości życia, szczególnie dzieci. Wspieranie będzie miało charakter profilaktyczny, zaś rodzinie będą stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się z własnymi problemami. Działania te zwiększą szanse rodzin na właściwe ich funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym, a także wzrośnie ich poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu własnej aktywności i potencjału jaki posiada.